

Čestitamo Vam na dobrom izboru!

Odabrali ste pravu vrijednost za svoj novac.

Prijenosno računalo **KONČAR – DINO** dizajnirano je, proizvedeno, opremljeno programskom podrškom i testirano tako da Vam pruži maksimalnu kvalitetu, lako održavanje i ekonomično korištenje.

Upotrebom certificiranih, dokazano kvalitetnih i fleksibilnih komponenti koje predstavljaju današnji standard kvalitete i pouzdanosti, naši stručnjaci su, slijedeći poslovne i tehnološke postupke brižljivo nadzirane sustavom osiguranja kvalitete prema ISO 9001:2000 standardu, nastojali samo jedno - proizvesti osobno računalo visoke poslovne klase kojim ćete biti zadovoljni i Vi i mi. I ponosni ...

Kako biste što učinkovitije upotrijebili svoje računalo, molimo Vas da odvojite malo vremena (usprkos nestrpljenju da ga što prije uključite, za koje smo sigurni da postoji) i pročitate ovaj priručnik.

Uporaba Windowsa zahtijeva određena znanja, koja daleko premašuju ove upute. Ukoliko ih već nemate, savjetujemo Vam da upišete neki od tečajeva ili pročitate odgovarajući udžbenik.

Otpakiravanje notebooka

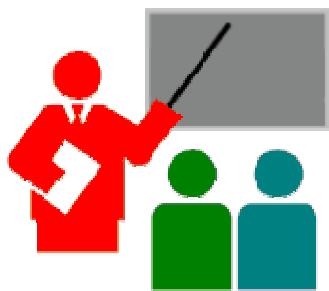
Vaše računalo zapakirano je u čvrstu kartonsku kutiju. Kutiju pažljivo otvorite i izvadite njezin sadržaj.

Osim ovih uputa, u kutiji bi trebali biti:

1. Notebook
2. AC Adapter i kabel za priključak napajanja
3. Kabel za priključak modema u telefonsku utičnicu
4. CD sa uputama i potrebnim pogonskim programima
5. Torba

Pregledajte sadržaj kutije i uvjerite se da ništa nije oštećeno i da ništa ne nedostaje. Ako nešto nije u redu, obavijestite dobavljača. Sačuvajte kutiju i ostale dijelove pakiranja za slučaj povrata ili popravka.

1. Uvod

Vaš notebook PC je IBM kompatibilno prijenosno računalo, opremljeno svim potrebnim opcijama za multimedijску primjenu i mobilno računanje. Lak i kompaktan, može izvršavati cijeli niz programa za osobnu i profesionalnu upotrebu i zabavu. Idealan je za upotrebu u kući i uredu, te na putu. Sve što Vam je nužno već imate ugrađeno, a izbor dodatnih uređaja je ogroman.

Osnovne karakteristike

Prije upoznavanja s dijelovima Vašeg notebook PC-a, navest ćemo njegove osnovne značajke.

Procesor

Vaš notebook pokreće snažni **Intel Pentium M** procesor, koji je osnova Centrino tehnologije, ili njegova ekonomična verzija Intel Celeron M, ovisno o modelu.

Operativni sustav

Potpuno je podržan cijeli niz programa za PC zasnovanih na operativnom sustavu Windows XP, za koji postoje odgovarajući pogonski programi i za koji je ovo računalo certificirano. Moguća je i uporaba Windows 2000 operativnog sustava, kao i SuSe 9.2 Linuxa. Podržanost konkretnih programa ovisi o vrsti i verziji operativnog sustava i pogonskim programima koji postoje za novije operativne sustave.

Memorija

Vaš notebook opremljen je s dva memorijska utora za 200-pinske SODIMM module koji podržavaju maksimalno 2 GB memorije uz korištenje DDR SDRAM modula od 256 MB, 512 MB ili 1GB. Sada imate jedan popunjen i jedan prazan utor, sa najmanje 256 MB.

Video

Ugrađeni SiS M661MX je 256-bitni 3D video podsustav koji omogućuje ugodan rad s aplikacijama, glatku reprodukciju DVD video sadržaja i punu DirectX kompatibilnost, uz korištenje 64 MB dijeljene memorije.

Omjer širine i visine ekrana 15.2" WSXGA TFT rezolucije 1280x854 prilagođen je za reprodukciju filmova, ali i za ugodan rad s tekstualnim dokumentima.

Moguć je istovremen prikaz slike na ugrađenom TFT ekranu i vanjskom VGA monitoru rezolucije do 1600x1200 točaka.

Audio

AC'97 3D stereo audio sustav je Sound Blaster Pro kompatibilan. Omogućena je regulacija glasnoće putem posebnih kombinacija tipki.

Ugrađeni su kvalitetni stereo zvučnici.

Umrežavanje

Putem ugrađenih Ethernet, WiFi i modemskih modula omogućeno je povezivanje s odgovarajućim infrastrukturnim uređajima ili drugim računalima, te brz i kvalitetan prijenos podataka.

PC Card

Utično mjesto za PC Card omogućuje ubacivanje jednog PCMCIA Type II uređaja.

Fast USB

Brzi USB 2.0 portovi mogu poslužiti za brzi prijenos podataka sa eksternih diskova ili digitalnih video uređaja, kamera, te memorijskih i uređaja za povezivanje.

Napajanje

Integrirani ACPI i Automatic Power Management Mode gasi komponente koje se ne koriste, kako bi se smanjila potrošnja struje i povećala autonomija napajanja. Parametri se podešavaju ulaskom u Control Panel.

Pritiskom na tipku za paljenje aktivirate Suspend mod, što omogućuje trenutno zaustavljanje rada i njegov nastavak ponovnim pritiskom na gumb za paljenje.

Sigurnost

BIOS SETUP Program omogućuje, opcijama System Password za korisnika (User) i/ili stručnjaka za održavanje (Supervisor) zaštitu od neovlaštenog korištenja ili prepodešavanja vašeg notebooka.

Postoji otvor za Kensington bravu kojom možete spriječiti krađu notebooka.

Flash BIOS

Flash BIOS omogućuje buduće nadogradnje BIOS-a pomoću Flash utility programa.

Otvaranje notebooka

Notebook postavite na stabilnu, ravnu i čvrstu radnu površinu. Rad na mekanoj, neravnoj ili klimavoj površini može ga oštetiti ili uništiti.

Otvorite ga povlačenjem bravica (1) prema van.

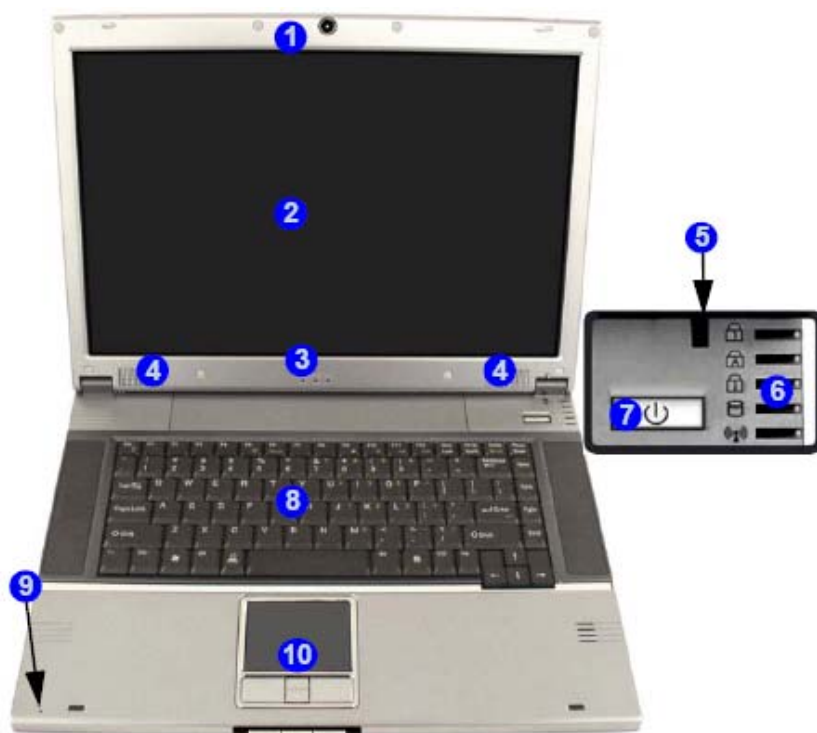
1. Bravice

2. LED indikatori spoja

Lijeva bravica ne vraća se sama iz otključanog položaja u zaključani položaj , što Vam omogućuje da notebook otvorite i jednom rukom, tako da najprije otključate lijevu bravicu, pa onda povlačenjem prema van i desnu.

Gdje je što

Najprije pogledajmo otvoreni notebook.

1. Web kamera (opcija)

2. LCD ekran

3. LED indikatori spoja

4. Zvučnici

5. Prekidač za detekciju položaja poklopca

6. LED inikatori stanja

7. Tipka za uključenje

8. Tipkovnica

9. Mikrofon

10. Touchpad

Web kamera (opcija)

Opcionalno ugrađena web kamera omogućuje videokonferencije putem interneta i snimanje video zapisa i pojedinačnih digitalnih fotografija.

LCD ekran

Notebook ima LCD ekran kojem možete podesiti nagib i osvjetljenje radi lakšeg i komfornijeg rada. Osobine su mu sljedeće:

- 15.2" TFT color sa 1280x854 WSXGA rezolucijom.
- Prikazuje 16 milijuna boja (32-bit true color).
- Kombinacija tipki omogućuje podešenje svjetline ekrana.
- Mogućnost istovremenog prikaza na LCD i vanjski monitor.

LED indikatori spoja

Tri svjetleće diode vidljive i kad je poklopac notebooka spušten informiraju Vas o trenutnom stanju spoja notebooka na napajanje, napunjenosti baterije, priključku na bežičnu mrežu ili pristiglom e-mailu, pri čemu je svaka dioda označena ikonicom – sličicom koja upućuje na njenu ulogu.

1. Indikator napajanja

2. Indikator punjenja baterije

3. Indikator e-Maila

Indikator napajanja

Svijetli narančasto kad je notebook priključen putem AC adaptera. Svijetli zeleno kad je notebook uključen, a treperi kad je u Standby modu.

Indikator punjenja baterije

Narančasto pokazuje da se baterija puni, zeleno pokazuje da je baterija napunjena. Treperi narančasto kad je baterija skoro prazna.

Indikator e-Maila

Pokazuje da imate novu e-mail poruku, nakon podešavanja odgovarajućeg programa.

Integrirani zvučnici

Dva ugrađena zvučnika daju kvalitetan stereo zvuk.

Prekidač za detekciju položaja poklopca

Omogućuje automatsko isključenje odnosno hibernaciju ako spustite poklopac računala, ovisno o podešenju načina štednje energije u operativnom sustavu.

LED indikatori stanja

Panel sa svjetlećim diodama informira Vas o trenutnom stanju notebooka. Svaka svjetleća dioda označena je ikonicom – sličicom koja upućuje na njenu ulogu

1. Num Lock

2. Caps Lock

3. Scroll Lock

4. Pristup disku

5. WLAN uključen

Num Lock

Zeleno svjetlo pokazuje da je aktivirana tipka Num Lock. Time je omogućena upotreba numeričke tipkovnice preslikane unutar normalne tipkovnice.

Caps Lock

Zeleno svjetlo pokazuje da je aktivirana tipka Caps Lock. Sva slova koja utipkate bit će ispisivana kao velika slova.

Scroll Lock

Zeleno svjetlo pokazuje da je aktivirana tipka Scroll Lock. Ova tipka ima različite funkcije, ovisno o programima koje koristite.

Pristup disku

Zeleno svjetlo pokazuje da sustav upravo koristi disk ili DVD/CD za dohvat podataka ili njihovo pohranjivanje.

Caps Lock

Zeleno svjetlo pokazuje da je aktivirana tipka Caps Lock. Sva slova koja utipkate bit će ispisivana kao velika slova.

WLAN uključen

Zeleno svjetlo pokazuje da je uključeno napajanje Wireless uređaja i Web kamere, što omogućuje umrežavanje, ali i utječe na potrošnju energije i trajanje napajanja notebooka iz baterije.

Tipka za uključenje

Uključuje i isključuje napajanje notebooka, odnosno nastavlja tamo gdje ste stali funkcijom Suspend.

Dugotrajnim pritiskom (preko 4 sekunde) moguće je isključiti notebook ukoliko se "zaglavi" i ne reagira na Ctrl+Alt+Del kombinaciju ili naredbu za isključenje.

Tipkovnica

Standardni QWERTZ raspored tipki, sa 88 tipki normalne veličine, Windows tipkama, numeričkim tipkama izvedenim pomoću funkcijske tipke, te strelicama u obliku naopakog "T".

Prostrano proširenje ispod tipkovnice omogućuje Vam komforan rad s osloncen za dlanove.

Mikrofon

Ugrađeni mikrofon omogućuje zapis zvuka, glasovnih poruka i razgovor.

Touchpad

Ovaj pokazivački uređaj je funkcijom kompatibilan sa Microsoft i IBM PS/2 mišem, sa dvije tipke za selektiranje koje odgovaraju tipkama na mišu. Funkcija miša dobija se jednostavnim povlačenjem prsta po kliznoj površini, a selektiranje pritiskom na lijevu tipku. Dvostruki klik možete napraviti i brzim pritiskom prsta na kliznu površinu.

Prednja strana notebooka

1. Bravice za otvaranje poklopca

2. Tipke za brzi pristup

Bravice za otvaranje poklopca

Razmicanjem otključavate bravice i omogućujete otvaranje poklopca i upotrebu notebooka. Lijeva bravica ostaje u otvorenom položaju, a desna se vraća u zatvoren.

Tipke za brzi pristup

1. Web

2. e-mail

3. WLAN

Od tri tipke, dvije služe za brzi pristup webu i e-mailu. Treću tipku koristite za isključenje napajanja WLAN uređaja (npr. u avionu) i web-kamere, kako biste smanjili potrošnju i povećali trajanje baterije.

Lijeva strana notebooka

Priključci na lijevoj strani notebooka služe za povezivanje uređaja poput vanjskog monitora.

1. Otvor za ventilaciju

2. VGA izlaz za monitor

3. RJ-11 priključak za modem

4. RJ-45 priključak za LAN

5. USB priključci

6. PCMCIA priključak

7. Tipka za izbacivanje

Ventilacija

Otvor koji služi za odvod topline stvorene u notebooku. Ne zatvarajte ga i uvijek omogućite normalan protok zraka.

Priključak za vanjski monitor

Omogućuje priključak vanjskog monitora. Moguće je istovremeno gledati sliku na vanjskom monitoru ili samo na LCD ekranu, a preklapanje obavljate pritiskom na kombinaciju tipki Fn + F6.

Preporučujemo Vam da naprije uključite računalo i pričekate da se dovrši učitavanje operacijskog sustava, pa tek onda priključite eksterni monitor na VGA izlaz!

RJ11

Ugrađeni 56K interni fax/data modem omogućuje Vam putem ovog priključka spoj na telefonsku mrežu i Internet.

RJ45

Služi za povezivanje notebooka pomoću ugrađenog 10/100 Mb LAN modula na druga računala u lokalnoj mreži (LAN).

USB priključci

Omogućuju upotrebu najrazličitijih uređaja i dodataka (prijenosne memorije, diskovi, kamere, printeri, skeneri i niz drugih uređaja) prema USB standardu, kako USB 1.1 tako i USB 2.0 odnosno Fast USB.

PCMCIA (PC CARD) priključak

Omogućuje rad sa PCMCIA/PC CARD Type II karticama i potpuno je Cardbus kompatibilan. Pritiskom na tipku možete izbaciti karticu iz ležišta, a ubacujete ju jednostavnim guranjem, pazeći na oznake smjera na kartici.

Tipka za izbacivanje PCMCIA (PC CARD) kartice

Ovu tipku koristite kada želite izbaciti PCMCIA/PC CARD karticu.

Ukoliko želite koristiti neku od nepodržanih kartica poput SM (SmartMedia Card), CF (Compact Flash) ili IBM Microdrive, potrebno je nabaviti odgovarajući adapter za PCMCIA ili USB. Postoje i adapteri za USB koji omogućuju priključak paralelnog (centronics) printera, USB disketni adapter i obilje drugih USB i PCCard uređaja.

Desna strana notebooka

Na slici vidite što se sve nalazi s desne strane Vašeg notebooka:

1. Priključak za mikrofon	2. Priključak za slušalice
3. S/PDIF izlaz	4. DVD/CD-RW combo čitač/pisač
5. Priključak za AC adapter napajanja	

Priključak za mikrofoni

Omogućuje spajanje vanjskog mikrofona ili vanjskog signala tona (najčešće označenog sa AUX).

Priključak za slušalice

Ukoliko spajate vanjske slušalice, ugrađeni zvučnici će se isključiti. Ne zaboravite prije priključenja stišati zvuk, da biste izbjegli oštećenje sluha ili slušalica. Umjesto slušalica možete spojiti i vanjske zvučnike s vlastitim napajanjem ili pojačalom.

S/PDIF izlaz

S/PDIF (Sony/Phillips Digital Interface Format) izlazni priključak omogućuje spajanje računala sa Dolby AC-3 kompatibilnim prijemnicima za "5.1" ili "DTS" surround ozvučenje.

DVD/CD-RW combo

Ovdje stavljate CD ili DVD radi reprodukcije ili CD-RW medije radi snimanja. Za otvaranje je potrebno pritisnuti tipku. Lampica pokazuje stanje čitanja ili snimanja. Maleni otvor služi za otvaranje bez uključivanja radi vađenja zaboravljenog medija, npr. ispruženom spajalicom za papir.

Priključak za AC adapter

Omogućuje priključak adaptera za napajanje izmjeničnim naponom, kojim punite akumulatorsku bateriju i koristite notebook priključen u naponsku mrežu.

Stražnja strana notebooka

Na slici vidite što se sve nalazi sa stražnje strane Vašeg notebooka:

1. Priključak za Kensington bravu

2. Otvor za ventilaciju

Kensington brava

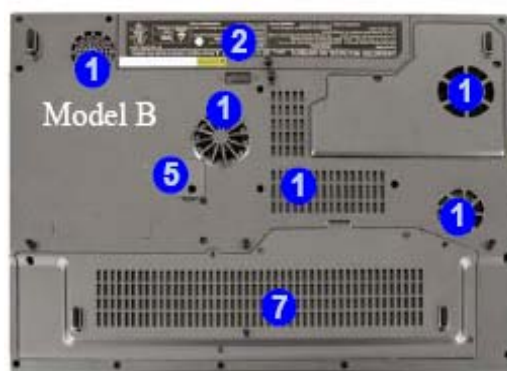
Brava za Kensington security system (ili kompatibilna) može se putem ovog otvora zaključati za npr. nogu od stola ili ogradu kako biste spriječili krađu notebooka.

Ventilacija

Otvor koji služi za odvod topline stvorene u notebooku. Ne zatvarajte ga i uvijek omogućite normalan protok zraka.

Donja strana notebooka

Sa donje strane notebooka su, osim otvora ventilatora, samo dijelovi do kojih korisnik nema nikakve potrebe pristupa:

1. Otvori za ventilaciju	2. Baterija
5. Vijak za učvršćenje DVD/CDRW uređaja	7. Poklopac diska, memorije i wireless modula

Ventilacija

Otvori koji služe za odvod topline stvorene u notebooku. Ne zatvarajte ih i uvijek omogućite normalan protok ugrijanog zraka. Ispod poklopca nalazi se procesor, te aktivni sklop za odvođenje topline (heat pipe).

Baterija

Vađenje baterije nije preporučljivo.

Poklopac memorijskih modula i diska

Odvijanjem vijka otkriva se prostor sa dva DIMM utora. U jednom je tvornički konfigurirana DDR memorija. Drugi je prazan i omogućuje kasnije proširenje. Tu je i prostor za smještaj hard diska. Pored njega nalazi se **Intel PRO/Wireless 2200BG (802.11b/g)** Mini PCI WLAN modul i (opcionalno) ugrađeni Bluetooth modul. Antena je ugrađena u poklopac notebooka.

Opcije

Bluetooth Modul

Ukoliko je ugrađen, modul za Bluetooth tehnologiju omogućuje povezivanje na druge Bluetooth uređaje. To je standard za bežično povezivanje kratkog dometa radio-valovima, namijenjen za pojednostavljeno "osobno umrežavanje" i povezivanje računala i mobilnih telefona. Ukoliko ga nemate a nužan Vam je, možete nabaviti "USB-na-Bluetooth" stick ili dongle.

Uređaji za napajanje notebooka

AC Adapter

AC Adapter je pretvarač izmjeničnog napajanja koji služi za napajanje notebooka i istovremeno punjenje ugrađene akumulatorske baterije. Izveden je kao automatski uređaj za spajanje na bilo koju izmjeničnu mrežu napona 100VAC ~ 240VAC. Za korištenje u drugim državama može Vam zatrebati drugačiji priključni kabel od isporučenog, ili odgovarajući prilagodnik.

Kada priključite AC adapter, baterija se puni bez obzira je li notebook uključen ili isključen.

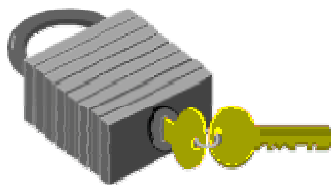
Baterija

Ugrađena baterija se sastoji od punjivih Li-Ion članaka kojima se uz odgovarajuće punjenje i omogućeno upravljanje napajanjem notebooka (power management) postiže dugotrajan pouzdan rad.

Bateriju ne vadite iz notebooka niti kad radite spojeni na mrežu, jer služi i kao pomoćno napajanje u slučaju nestanka napona mreže i filtrira smetnje napajanja.

Bateriju ne ostavljajte nenapunjenu dulje vrijeme, jer joj time skraćujete radni vijek.

2 Osnovni postupci

Vaše notebook računalo je projektirano i proizvedeno tako da se lako podešava i koristi. U ovom poglavlju opisani su koraci koji će vam omogućiti brz početak upotrebe.

Pravilna upotreba baterije

Notebook je projektiran za korištenje sa sljedećim izvorima napajanja:

- Izmjeničnim napajanjem putem AC adaptera spojenog na električnu utičnicu.
- Akumulatorskom baterijom (Li-Ion).

Za postizanje maksimalnog učinka baterije, potrebno ju je kod prvog korištenja najprije do kraja isprazniti, pa potom potpuno napuniti.

Da biste to postigli, isključite AC adapter, isključite "Power management" (Start/Settings/Control panel/Power options/Power schemes/Always on/Apply u operativnom sustavu Windows) i koristite notebook do ispražnjenja baterije. Kad se ispražnjeni notebook ugasi, spojite AC adapter i do kraja napunite bateriju. Za normalan rad, ponovo namjestite "Power management" prema svojim potrebama.

Kad god je moguće, napunite bateriju i radite ne koristeći dalje AC adapter. Time smanjujete termičko naprezanje baterije i notebooka.

Za trajnost baterije poželjno je da bude napunjena, a ne prazna. Stajanjem se baterija polako prazni i bez upotrebe. Napunite je barem jednom mjesečno i kad notebook ne koristite.

Kada spojite vanjski AC adapter u izvor napajanja, automatski se puni ugrađena akumulatorska baterija. Normalno vrijeme punjenja za Litij-Ionsku (Li-Ion) bateriju je 2 ~ 2.5 sata uz ugašeni notebook.

Bateriju koja nije povremeno do kraja ispražnjena bit će nemoguće do kraja napuniti, što dovodi do smanjenja njenog kapaciteta, pa time i do kraćeg samostalnog rada notebooka bez izmjeničnog napajanja.

Li-Ionske baterije su osjetljive. Ne punite ih s drugim adapterima za napajanje, jer mogu eksplodirati ili se zapaliti.

Priključak mrežnog napajanja

AC adapter omogućuje napajanje notebooka iz izmjenične naponske mreže i istovremeno punjenje baterije. Konstruiran je tako da se smije spojiti na bilo koju utičnicu napajanja, napona od 100V do 240V izmjenično.

Da biste spojili adapter:

1. Priključite konektor napojnog kabela na AC adapter.
2. Uključite mrežni konektor napojnog kabela u odgovarajuću zidnu utičnicu.
3. Priključite okrugli konektor AC adaptera na odgovarajuću utičnicu sa stražnje strane notebooka.

Za napajanje uvijek koristite odobrene (atestirane) i neoštećene kabele. Utičnica i produžni kabel koje koristite moraju izdržati opterećenje svih priključenih uređaja.

Prije čišćenja notebooka uvjerite se da nije priključen na vanjsko napajanje (AC adapter).

Pokretanje računala

Pritisnite tipku za paljenje i provjerite je li se upalila lampica indikatora napajanja.

Nakon nekoliko sekundi uključit će se ekran, a računalo će započeti Power On Self Test (POST). To je osnovna provjera ispravnosti rada komponenti sustava.

Ukoliko bude otkrivena greška, to će biti prikazano porukom na ekranu, a moguća je i dojava greške nizom kratkih bipova.

Nakon testa, na ekranu će se pojaviti poruka **"Press <F2> to enter SETUP "** (Pritisnite F2 za PODEŠAVANJE). Nije potrebno da to učinite, jer je Vaš notebook već podešen. Ova poruka je samo podsjetnik na moguće prepodešavanje, a njega bi bilo dobro uvijek prepustiti kompetentnoj osobi ili servisu.

Po završetku testa, Vaše računalo će potražiti i učitati operativni sustav s diska. Notebook računalo obično dolazi s predinstaliranim operativnim sustavom Windows XP. Uporaba Windowsa zahtijeva određena znanja, koja daleko premašuju ove upute. Ukoliko ih već nemate, savjetujemo Vam da upišete neki od tečajeva ili pročitate odgovarajući udžbenik.

Podešenje osvijetljenosti ekrana

Intenzitet osvijetljenja LCD ekrana podešava se istovremenim pritiskom na tipke **<Fn>** i **<F9>** odnosno **<Fn>** i **<F10>**. Time nakon uključanja notebooka možete prilagoditi ekran za ugodniji rad.

Namještanjem intenziteta LCD neće se u potpunosti potamniti ili osvijetliti, samo će Vam pomoći da se prilagodite uvjetima radnog prostora. Ako je prostorija u kojoj boravite svjetlija, potrebno je pojačati intenzitet osvijetljenja ekrana.

Podešenje glasnoće

Glasnoća zvuka odešava se istovremenim pritiskom na tipke **<Fn>** i **<F11>** odnosno **<Fn>** i **<F12>**.

Isključivanje

Ako računalo nećete dulje vrijeme koristiti, najbolje je da ga isključite. Prije gašenja, potrebno je zatvoriti sve programe koje koristite. Potom treba "spustiti" (shutdown) operativni sustav. Pritiskom na tipku za gašenje možete ugasiti računalo, a ako koristite Windows 98 ili noviji operativni sustav, računalo će se samo ugasiti nakon spuštanja operativnog sustava.

Dobra je navika ostavljanje otklopljenog ekrana još neko vrijeme nakon gašenja jer to olakšava hlađenje računala. U protivnom, sva zaostala toplina će se morati osloboditi preko LCD ekrana, što mu može umanjiti kvalitetu ako se često ponavlja. Još je važnije da ne zatvarate ekran na dulje vrijeme ako su isključene opcije za "power saving".

Prije polaska na put provjerite je li računalo ugašeno! Ni jedan indikator ne smije svijetliti.

3 Rad s notebookom

Ovo poglavlje opisuje upotrebu računala. Ako ste početnik u upotrebi računala ili operativnog sustava, morat ćete se iz priručnika upoznati sa operativnim sustavom. Ovo je naročito važno, jer ćete samo tako moći učinkovito koristiti notebook. Poglavlja koja slijede upoznat će Vas sa naprednijim opcijama.

Pokretanje operativnog sustava

Operativni sustav je nužan za upotrebu računala. Bez njega, bilo bi to kao igranje šaha bez šahovske ploče. On je osnova na kojoj se pokreću svi Vaši programi. Najpopularniji operativni sustav današnjice je Microsoft Windows. Operativni sustav instalirao je proizvođač Vašeg notebooka, pa ga možete odmah koristiti uz potrebno predznanje.

Što ako se baterija isprazni?

Kada notebook ocijeni da je preostalo baterijsko napajanje tek za nekoliko minuta rada, dojaviti će to treperenjem LED indikatora i zvučnim upozorenjem. Ako trošite mnogo snage koristeći audio sustav, PCMCIA uređaje, često pristupate disku ili CD-ROM uređaju, baterija se može prazniti brže nego što očekujete. Na upozorenje "battery low" trebate uvijek reagirati, spajanjem na izmjenično napajanje ili završetkom rada i gašenjem odnosno suspenzijom na disk. Ako to ne učinite, notebook će preći u stanje suspenzije na disk. To je postupak pri kojem se sadržaj memorije zapiše na disk i notebook ugasi. Ponovnim paljenjem nakon priključenja napajanja moći ćete nastaviti tamo gdje ste stali.

Spremajte svoje podatke tijekom rada, pogotovo s polupraznom baterijom, jer je inače moguć njihov gubitak.

Produljenje trajanja baterije

Budite svjesni osnovnih pravila koja produljuju upotrebljivost baterije.

Nađite radno mjesto na kojem rasvjeta nije prejaka i smanjite intenzitet osvjetljenja ekrana. Podesite odgovarajući način rada u appletu "Power Management" u Control Panelu Windowsa. Gasite dodatne uređaje kad ih ne trebate.

Stavljanje i vađenje PC Card uređaja

Kad stavljate PC Card uređaje u podnožje, pazite na pravilnu orijentaciju: naljepnica mora biti s gornje strane, a priključni konektor s rupicama okrenut prema notebooku.

Za vađenje je potrebno, kad uređaj više nije u upotrebi, pritisnuti jezičac s lijeve strane PC Card utora.

Stavljanje i vađenje CD ili DVD medija

Kad stavljate CD ili DVD medij u uređaj, pazite na pravilnu orijentaciju: naljepnica mora biti s gornje strane. Medij ne smije biti oštećen, jer time možete oštetiti i uređaj.

Tipkovnica

Vaš notebook ima tipkovnicu sa standardnim QWERTZ rasporedom tipki, sa 88 tipki normalne veličine, Windows tipkama, numeričkim tipkama izvedenim pomoću funkcijske tipke, te strelicama u obliku naopakog "T", koje pružaju potpunu funkcionalnost kao i velike IBM-kompatibilne tipkovnice sa 101 ili 102 tipke. Osim uobičajenih tipki kakve imaju svi pisači strojevi, postoji nekoliko njih sa posebnim funkcijama, što uključuje i posebne tipke za Windows (hot keys).

Funkcije pojedinih tipki

Funkcije pojedinih tipki su sljedeće:

- **Funkcijske tipke**

Funkcijske tipke **F1** do **F12** su ovisne o aplikaciji. Zajedno sa tipkom **Fn** služe za aktiviranje specijalnih funkcija.

Neke od njih (sa slikovnim oznakama) su sa dvostrukim ulogama.

- Tipka **Fn** sa tipkom **ESC** služi za Suspend/Resume
  - Tipka **Fn** sa tipkom **F5** služi za isključenje i uključanje zvuka
  - Tipka **Fn** sa tipkom **F6** služi za prebacivanje prikaza na ugrađeni LCD i vanjski ekran.
  - Tipka **Fn** sa tipkom **F9** i **F10** služi za smanjenje i povećanje svjetline LCD ekrana
  - Tipka **Fn** sa tipkom **F11** i **F12** služi za smanjenje i povećanje glasnoće zvuka
  - Tipka **Fn** sa tipkama koje imaju dodatnu oznaku brojki (M,J,U,7 i tipke desno od njih) daje numeričku tipkovnicu.
- **Kontrolne tipke Ctrl, Desni Alt, Fn, i Shift** koriste se kako bi u kombinaciji s ostalim tipkama mijenjale njihove funkcije. Da biste koristili kontrolne tipke, potrebno ih je pritisnuti i držati dok ne pritisnete drugu tipku. Na primjer, "Stisnite **Ctrl+C**" znači da pritisnete tipku **Ctrl** i dok ju držite pritisnutom stisnete **C**. Ovakve kombinacije tipki često su ovisne o aplikaciji u kojoj ih koristite.
  - **Windows tipke**
Upotrebom ovih tipki olakšavate si rad u Windowsima.
Start Menu (pokraj lijeve Alt tipke) prikazuje Start menu Windowsa.
Tipka sa lijeve strane razmaknice je "My computer", a tipka Shortcut pokraj desne Alt tipke omogućava brzi prístup do izbornika za prečice, shortcuts. Funkcija ove tipke je poput desnog uha miša.
  - **Cursorske kontrolne tipke**
Omogućavaju pozicioniranje cursora na željeno mjesto na ekranu. Cursor je treperava uspravna ili horizontalna crtica ili kvadratić, ovisan o aplikaciji. On označava mjesto na koje se unosi tekst koji tipkate ili operacija koju izvršavate.
  - **Tipke za unos teksta**
Tipke za unos teksta (često nazvane i *alfanumeričke tipke*) koriste se za unos teksta ili znakova. Tipke s narančastim oznakama mijenjaju funkciju kad se koriste u kombinaciji s kontrolnim tipkama.
  - **Enter**
Tipka Enter izvršava komande. U mnogim programima za obradu teksta tipka Enter služi za početak novog reda, baš kao na pisačem stroju.
  - **Ins**
Tipka Insert. Pritiskom na nju prelazite iz ubacivanja znakova između postojećih (insert) na unos znakova preko postojećih (overtyping).
  - **Del**
Tipka Delete. Pritiskom na nju brišete znak na kojeg pokazuje cursor. Pritiskom na nju brišete znak na kojeg pokazuje cursor.
  - **Backspace**
Tipka po funkciji slična tipki Delete. Pritiskom na nju brišete znak ispred cursora.
  - **Esc**

Tipka Escape služi za prekidanje ili opoziv pokrenute funkcije i izlaz iz operacija.

- **Prt Sc / Sys Rq**

Pritiskom na tipku Print Screen spremićete sadržaj ekrana u posebni dio memorije za kasniju upotrebu. U starijim operativnim sustavima njome se otisnuo izgled ekrana na printeru. System Request se nekad koristio u višezadaćnim operativnim sustavima.

- **Pause / Break**

Tipka Pause / Break privremeno zaustavlja izvođenje naredbe, a drugim pritiskom nastavlja.

- **NumLock**

Tipka NumLock trajno uključuje dodatnu (prividnu) numeričku tipkovnicu.

Raspored znakova na hrvatskoj tipkovnici

Budući da je tipkovnica koja sadrži hrvatske oznake ponešto različita od standardne US, odnosno američke tipkovnice, pogledajte tablicu koja objašnjava kako na ekranu dobiti neke od najčešće korištenih znakova.

U lijevom stupcu potražite znak koji želite dobiti na ekranu. U desnom stupcu je kombinacija tipki koje morate pritisnuti da biste na ekranu dobili željeni znak.

Oznaka + (plus) između dvije tipke znači da prvo morate pritisnuti tipku navedenu sa lijeve strane i držati je pritisnutu dok pritišćete tipku navedenu sa desne strane.

Na primjer, ukoliko želimo dobiti znak @ prvo pritisnemo i držimo pritisnutu tipku Desni Alt, a zatim pritisnemo tipku V.

Ukoliko se od Vas u desnom stupcu tablice traži da pritisnete sljedeći znak, znači da morate prethodno otpustiti dvije tipke koje ste držali pritisnute, te nastaviti sa pisanjem daljnjeg teksta. Računalo će vašem tekst pridružiti znak koji ste željeli dobiti.

Na primjer, želite li napisati riječ kôd, prvo otipkajte slovo k, zatim držite pritisnut Desni Alt, potom pritisnite tipku 3, otpustite ove dvije tipke, te ispišite slovo o, kako biste povrh tog slova dobili znak ^.

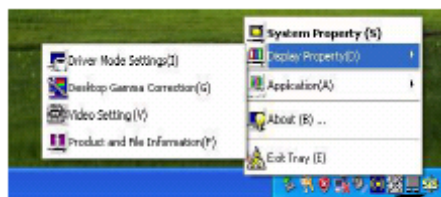
Znak:	Kombinacija tipki:
~	Desni Alt + 1
@	Desni Alt + V
"	Shift + 2
^	Desni Alt + 3 (sljedeći znak)
#	Shift + 3
\$	Shift + 4
%	Shift + 5
.	Desni Alt + 6 (sljedeći znak)
&	Shift + 6
`	Desni Alt + 7
/	Shift + 7
'	Desni Alt + 8 (sljedeći znak)
(	Shift + 8
,	Desni Alt + 9
)	Shift + 9
"	Desni Alt + 0 (sljedeći znak)
=	Shift + 0

..	Desni Alt + ? (sljedeći znak)
?	Shift + ?
~	Desni Alt + + (sljedeći znak)
*	Shift + +
\	Desni Alt + Q
	Desni Alt + W
€	Desni Alt + E
÷	Desni Alt + Š
×	Desni Alt + Đ
⌘	Desni Alt + Ž
{	Desni Alt + B
}	Desni Alt + N
<	Desni Alt + <
;	Shift + <
>	Desni Alt + >
:	Shift + >
_	Shift + /

Rad s vanjskim monitorom

Ako želite sliku s LCD ekrana prikazati i na vanjskom monitoru, televizoru ili projektoru, možete izlaz naizmjenično prebacivati s jednog na drugi istovremenim pritiskom na tipku **Fn** i **F6**.

Podešenje prikaza možete dobiti i desnim klikom na desktop, pa ulaskom u meni **Properties**. Više možete postići iz menija dostupnog desnim klikom na **SiS** ikonu na taskbaru, nakon instalacije drivera za grafiku.

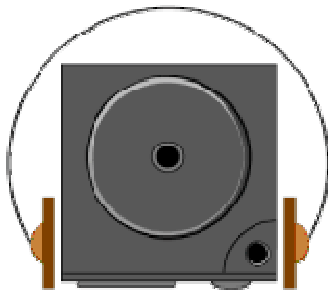
Moguća su sljedeća podešenja izlaza:

Single : samo jedan izlaz, na LCD ili vanjski monitor.

Mirrored : LCD i monitor prikazuju istu sliku.

Extended Desktop : LCD i monitor ili prikazuju različitu sliku dijela iste radne površine

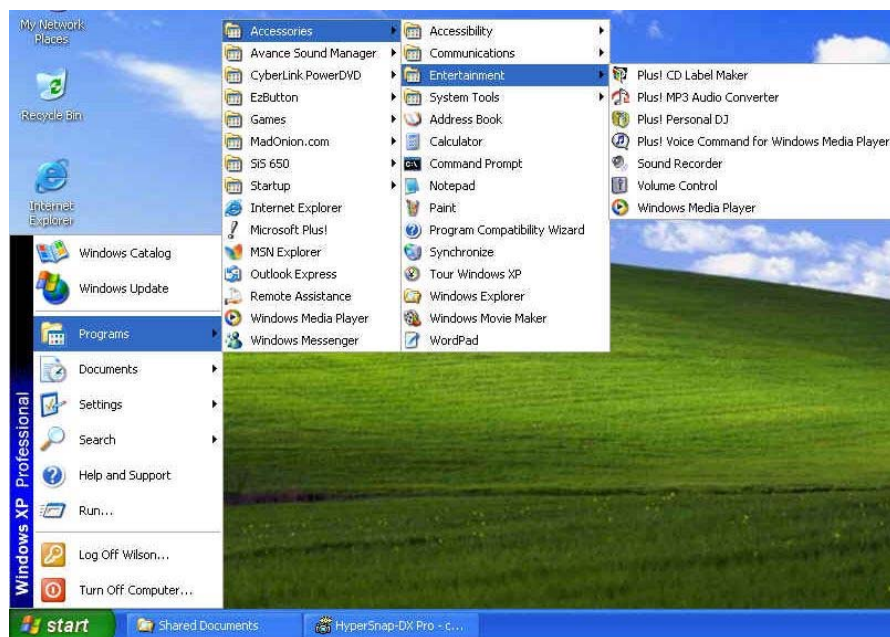
4 Multimedija

Ovo poglavlje pomoći će Vam u upotrebi specifične multimedijske opreme ovog notebooka. Naučit ćete kako se koriste ugrađeni zvučnici, kako se reproducira CD ili DVD, kako se računalo koristi za multimedijske prezentacije.

Windows Multimedia Programi

Windows pruža mogućnost upotrebe nekoliko programa koji koriste multimedijske mogućnosti Vašeg notebooka. Ako iznad tipke **Start** kliknete na desno uho miša kako biste selektirali opciju **Open** pa kad se pojavi **Start Menu** dvaput kliknete lijevim uhom na **Programs, Accessories**, i **Entertainment**, naći ćete programsku grupu Multimedia.

Multimedia – grupa aplikacija namijenjenih multimediji

Standardne multimedijske komponente su:

- Windows Media Player – za reprodukciju zvuka, videa i animacije
- Sound Recorder – za snimanje i reprodukciju zvuka
- Volume Control – za podešavanje glasnoće na mikseti

Više informacija o upotrebi ovih programa možete naći ako ih pokrenete i kliknete na Help.

Snimanje zvuka

Računalo vam omogućuje snimanje glasa ili drugih zvukova i spremanje u datoteke na disku. Njih potom možete reproducirati putem ugrađenih zvučnika ili vanjskih slušalica ili zvučnika. Možete ih i koristiti unutar dokumenata. U ovom odjeljku ćemo Vam ukratko objasniti kako možete snimati zvukove pod operativnim sustavima Windows.

Za snimanje zvuka pokrenite program Sound Recorder. Tipke kojima se u njemu upravlja su Fast Rewind, Fast Forward, Play, Stop, i Record.

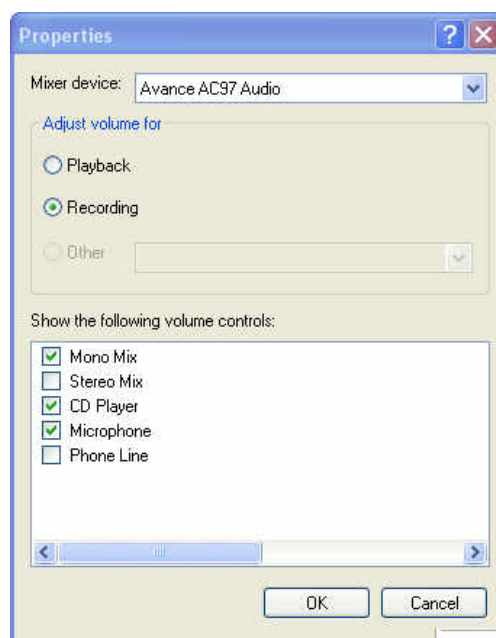
Sound Recorder može snimati zvuk iz raznih izvora:

- Iz ugrađenog mikrofona
- Iz vanjskog mikrofona
- Sa CD ili DVD medija

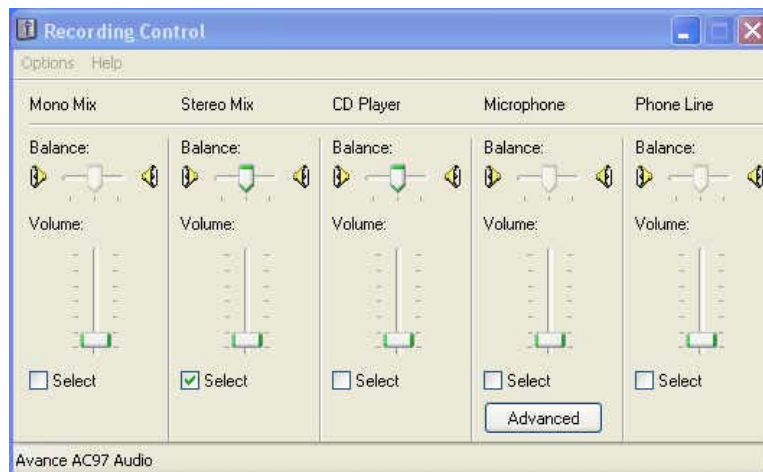
Stoga je potrebno najprije odabrati ulazni uređaj, a za to služi Recording Control panel.

Dvaput kliknite na Volume Control na taskbaru ili kliknite na Start, Programs, Accessories, Entertainment , Volume Control.

1. Kliknite na **Properties** unutar izbornika Options.
2. Kliknite na okrugli gumb za Recording i aktivirajte sve oznake iz "Show the following Volume Controls".

4. Kliknite na OK i pojavit će se Recording Control dialog. Tu ćete odabrati ulazni uređaj za snimanje tona. To je obično mikrofona. Ako želite snimiti zvuk sa npr. glazbenog CD-a, morate kliknuti na CD Audio.

Podešenje glasnoće za snimanje

Korištenje ugrađenog mikrofona

Normalno ćete koristiti mikrofonski uređaj za snimanje glasa i spremati datoteke sa zvučnim zapisima za Vaše aplikacije. Notebook ima ugrađeni mikrofonski uređaj na donjem rubu.

Snimanje pomoću mikrofona

1. Omogućite regulaciju glasnoće za mikrofonski uređaj kao što smo upravo objasnili.
2. Pokrenite program Sound Recorder i pritisnite tipku Record.
3. Govorite u smjeru mikrofona pa pritisnite tipku Stop.
4. Pritisnite tipku Play da biste čuli ono što ste snimili.
5. Da biste snimku spremili, kliknite na izbornik File i odaberite Save.

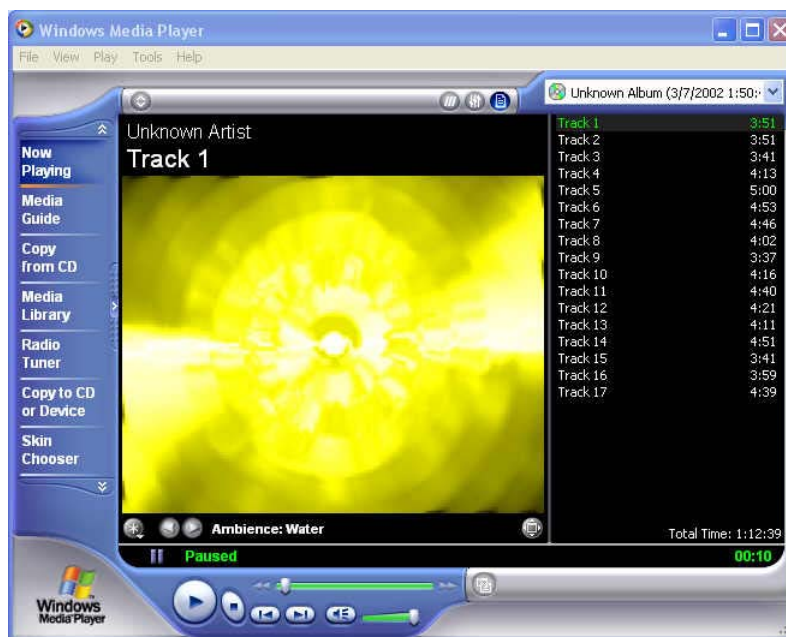
Korištenje vanjskog mikrofona

Računalo Vam omogućuje priključak vanjskog mikrofona radi kvalitetnijeg snimanja. Utičnica s desne strane automatski će odspojiti ugrađeni mikrofonski uređaj kad spojite vanjski. Koristite samo mikrofonske uređaje sa 1/8-inch mini-jack konektorom. Postupak snimanja je isti.

Snimanje zvuka sa CD-a ili DVD-a

Za reprodukciju glazbe s CD ili DVD medija normalno ćete koristiti ugrađeni DVD uređaj. Zvuk možete i snimiti u datoteku. Postupak je ovaj:

1. Aktivirajte CD Audio za Recording kao što je opisano.
2. Pokrenite program Sound Recorder.
3. Ubacite audio CD u DVD uređaj. Ako niste isključili "CD auto-insertion notification" zbog podrške za Suspend mode, CD Player će se automatski pokrenuti i početi reprodukciju.
4. Kliknite na Windows media player pa na CD Audio.

Windows Media Player

5. Odaberite početnu točku od koje želite snimati.
6. Vratite se na Sound Recorder i pritisnite tipku Record.
7. Odmah se vratite u Windows Media Player i stisnite tipku Play. Glasnoću možete podesiti tako da glazbu slušate dok se snima.

Reprodukcija zvuka

Vaše računalo ima kvalitetne ugrađene zvučnike. Bolji zvuk možete dobiti priključenjem glazbene linije na digitalni S/PDIF izlaz ili upotrebom vanjskih zvučnika s pojačalom ili slušalica. Uvijek stišajte zvuk prije uključjenja slušalica u utičnicu s prednje strane notebooka.

Upotreba Windows Media Playera

Najjednostavniji način reprodukcije multimedijalnih zapisa je pomoću Windows Media Playera. Postupite ovako:

1. Kliknite na Start, Programs, Accessories, Entertainment.
2. Kliknite na Windows Media Player da biste pokrenuli program.
3. Kliknite na izbornik File i odaberite što želite čuti.
4. Kada datoteka bude prepoznata i otvorena, kliknite na Play.

Reprodukcija Video i MPEG datoteka

Vaše računalo može reproducirati video zapise, kao i MPEG (Motion Picture Expert Group) datoteke sa CD, DVD ili CD-RW medija. Software za MPEG reprodukciju omogućuje gledanje filmova pomoću Windows Media Playera.

Upotreba DVD-a

DVD je revolucionarni medij za distribuciju filmskih zapisa. Jedan disk sadrži minimalno 4.7GB informacija, dovoljno za cjelovečernji film sa zvučnim zapisom, titlovima i podrškom za razne jezike. K tome, isti uređaj služi za reprodukciju CD medija, kao CD-ROM.

Za gledanje DVD-a potreban Vam je MPEG-2 dekodir, koji nije dio Windows operativnog sustava, ali ste ga dobili kao dio programa za reprodukciju DVD-a (PowerDVD ili WinDVD su tipični takvi programi).

Regionalni kodovi

Radi zaštite tržišta, filmovi za DVD su označeni kodom regije (geografsko područje svijeta u kojem se novi naslovi filmova izdaju istovremeno).

Uređaji za reprodukciju dozvoljavaju da se regionalna zaštita, koja nije ovisna o operativnom sustavu nego o uređaju, promijeni. Time se uređaj može prilagoditi vašim potrebama. Izbor obavite na tabu "DVD Region" do kojeg dolazite desnim klikom na ikonu DVD-a kroz "Properties". Dozvoljeno je najviše 5 promjena, a posljednji izbor regije postaje konačan. U Hrvatskoj koristimo regiju 2.

Snimanje glazbe, videa i datoteka na CD/DVD medije

Vašim računalom možete na CD-R (medij za jednokratno snimanje) ili CD-RW (medij za višekratno snimanje) snimati sve vrste datoteka izravno iz Windows XP operativnog sustava, jednostavnim drag-and-drop postupkom.

Snimanje multimedijalnih diskova u formatu VCD, SVCD i eventualno MP4, DivX odnosno AVI formatima zahtijeva posebne programe. Uz notebook ste dobili i jedan takav osnovni program.

Obratite pozornost na zaštitu privatnosti i zaštitu autorskih prava prilikom svakog snimanja. Nije sve što možete učiniti legalno – ali to vrijedi i inače u životu.

5 Lokalna mreža i internet

Ovo poglavlje opisuje uređaje za umrežavanje koje posjeduje Vaš notebook i osnove njihovog priključenja radi uključanja u lokalnu mrežu ili na internet.

Interni LAN modul

Ovaj notebook ima ugrađen interni 10Base-T/100BaseTX LAN modul kojim ga možete povezati sa ostalim računalima putem lokalne mreže (LAN). Podržava

brzinu rada od 10Mbps i 100Mbps uz automatsko prilagođenje. Standard 10Base-T standard nazivan i Twisted Pair Ethernet koristi konektore RJ-45. Noviji 100Base-TX koristi istu strukturu ožičenja i iste konektore. Pošto je deseterostruko brži, nazivaju ga i Fast Ethernet. Najnoviji, Gigabit Ethernet radit će i sa vašim modulom i prilagoditi mu se.

Spajanje na LAN

Ugrađeni LAN modul ima standardni RJ-45 konektor sa 8 kontakata. Njega twisted-pair kabelom spajate na Ethernet mrežu. Spajanje na LAN port:

1. Uzmite kabel koji na svakom kraju ima RJ-45 konektor.
2. Jedan kraj utaknite u utičnicu vaše LAN instalacije ili koncentrator (HUB) odnosno preklopnik (SWITCH).
3. Drugi kraj utaknite u RJ-45 LAN port sa stražnje strane računala.

Modem

Ovaj notebook ima ugrađen 56K fax/data modem kojim možete slati i primiti telefaks poruke, e-mail i spajati se na internet putem klasične telefonske linije.

Spajanje modema

Ugrađeni fax/data modem ima standardni telefonski priključak. Uz njega ste dobili i spojni kabel. Spajanje analognog telefonskog kabela na modem:

1. Uzmite analogni telefonski kabel. Oba kraja mu imaju RJ-11 konektor sa 4 ili 2 kontakta.
2. Jedan kraj spojite na telefonsku utičnicu (ili adapter za RJ-11 ako imate staru instalaciju telefona).
3. Drugi kraj utaknite u modemski port notebooka.

Brzina komunikacije ovisna je o kvaliteti telefonske linije.

6 Na putu

Kad notebook nosite na put:

- Napravite backup svih datoteka koje imate prije puta.
- Napunite bateriju preko noći kako bi bila puna kad krenete.
- Ne zaboravite ponijeti AC adapter.
- Ponesite i nešto za backup.
- Provjerite kakva je mreža i utičnice u zemlji u koju putujete. Ako su utičnice drugačije, nabavite drugi priključni kabel ili odgovarajući adapter.
- Notebook nosite u torbici ili koferu. Nikad ga nemojte predati kao prtljagu na aerodromu.
- Provjerite je li notebook isključen prije stavljanja u torbu!
- Sjetite se da aktiviranjem "power saving" podešenja možete uštedjeti energiju i raditi dulje.

7 Održavanje notebook računala

Korisnici svoja prijenosna računala nerijetko zanemaruju.

U ovom odjeljku objasniti ćemo Vam kako da notebook koristite na siguran način. Prema ovim uputama možete ostvariti dug i efikasan period njegovog korištenja.

Stoga Vas molimo da ga pažljivo pročitate kako biste postigli maksimalnu sigurnost.

Virusi

Instalirajte neki antivirusni program te periodično obnovite njegove definicije virusa. To se obično može podesiti kao automatska aktivnost kad je računalo spojeno na internet.

Novi virusi (zlonamjerni programi namijenjeni neovlaštenom, štetnom i najčešće skrivenom korištenju ili mijenjanju podataka, programa ili ponašanja cijelog računala) nastaju svakodnevno, a odgovarajući antivirusni program, vatrozid (firewall) i programi za zaštitu od spywarea (programa koji prate kako koristite računalo i te informacije zlorabe) i dialera (programa koji se potajno spajaju putem telefonske linije, najčešće izazivajući ogromne telefonske račune) pomoći će Vam u zaštiti. No, najvažnija mjera zaštite je Vaš oprez.

Pazite kad otvarate e-mail od nepoznatog pošiljatelja ili neobičan e-mail od poznatih osoba. Otvaranjem datoteke u prilogu takvih poruka pokrećete zlonamjerne programe. Većina antivirusnih programa znat će izići na kraj i s takvim sadržajem, ali pravi zaštitnik je Vaš zdrav razum: zašto bi Vam prijatelj pisao na jeziku kojim ne govori, zašto bi Vam netko nepoznat poklanjao nešto, zašto biste Vi trebali spasiti svijet ili se učlaniti u poznatu banku iz druge države?

Napravite "Boot Floppy Disk" ili "Bootable CD-ROM" ako Vaš antivirusni program nudi takvu opciju. Poslužit će ako sve pođe po zlu.

Pravite sigurnosne kopije važnih datoteka. Kvar računala nije nemoguć, kao ni neočekivano ponašanje operativnog sustava ili nekog programa s kojim često radite.

Važne upute za sigurnost

Prije čišćenja notebooka morate biti sigurni da je odspojen sa vanjskih uređaja kao što je AC adapter.

Za čišćenje nemojte koristiti deterdžente ili sprej. Koristite namjenske vlažne maramice ili krpicu.

Utičnica napajanja treba biti blizu notebooka i lako dostupna.

Nemojte notebook držati u vlažnim uvjetima.

Odložite ga na pouzdanu površinu prilikom instalacije. Ako vam padne ili spadne, može se oštetiti ili Vas povrijediti.

Otvori za hlađenje služe za odvođenje topline nastale radom i moraju biti uvijek slobodni kako bi se računalo zaštitilo od preopterećenja. **NIKAD NE ZATVARAJTE OTVORE ZA PROTOK ZRAKA.**

Obratite pažnju na napajanje. Notebook računala imaju posebne zahtjeve:

- Koristite samo originalni adapter dobiven uz notebook ili njegovu od proizvođača odobrenu zamjenu.
- Uzemljenje napajanja je vrlo važno. Ako Vaša utičnica nije odgovarajućeg tipa, neka Vam kvalificirana osoba postavi odgovarajuću instalaciju.
- Kabel napajanja nikad ne potežite za žicu. Iskopčavajte ga iz zida povlačenjem za utikač.
- Provjerite da su utičnica i produžni kabel ako ga koristite deklarirani tako da mogu normalno napajati sva priključena trošila
- Iako je AC adapter pogodan za sve svjetske uobičajene napone, napajanje mora biti stabilno i trajno. Provjerite je li mreža u koju se uključujete pogodna za napajanje notebooka i imate li odgovarajući priključni kabel ili adapter.
- Priključni kabel ne ostavljajte tako da se netko spotakne ili stane na njega. Ne stavljajte ništa, pogotovo ne komade namještaja, na kabel.
- Nikad ne zalijevajte notebook ili AC adapter tekućinom jer možete doživjeti električki udar i trajno oštetiti notebook.
- Ne otvarajte i ne rastavljajte notebook. To je posao kvalificiranog serviser.

Ako se dogodi nešto od navedenoga, notebook treba donijeti na servis:

- Oštećenje kabela, kutije ili konektora AC adaptera.
- Zalijevanje notebooka tekućinom.
- Izlaganje notebooka vodi ili vlazi.
- Nemogućnost rada ili kvar neke od funkcija notebooka.
- Pad ili oštećenje notebooka.

Ne ostavljajte notebook u ekstremnim klimatskim uvjetima, poput prtljažnika automobila. Skladištenje iznad 60°C (140°F) ga može oštetiti.

Čišćenje

Ako je potrebno očistiti plastično kućište ili tipkovnicu, upotrijebite meku krpicu koja ne ostavlja komadiće, navlaženu blagim deterdžentom. Još bolje, koristite vlažnu maramicu posebno namijenjenu čišćenju računala. Ne koristite sprej ili tekućine.

Ne koristite alkohol ili otapala na osnovi benzina ili petroleja, niti snažne deterdžente kako biste čistili notebook. Također nikad ne nanosite tekućinu špricanjem ili zalijevanjem kućišta, tipkovnice ili ekrana. Zaprljan ili zaprašen liquid-crystal display (LCD) ekran možete očistiti tako da blago sredstvo za čišćenje stakla nanese na čistu, meku krpicu i blago prebrišete ekran. Ne koristite papirnate maramice ili ručnike jer mogu ostaviti ogrebotine na ekranu.

Održavanje LCD ekrana

Toplina je uzročnik najvećeg broja problema s ekranom. Nakon rada s notebookom, nagonski ćete ga ugasi i poklopiti. No, ekran – bez obzira na vrstu – i komponente unutar računala su zagrijani, pa ćete zatvaranjem poklopca akumuliranu toplinu zarobiti unutar notebooka. Stoga ostavite notebook otvorenim desetak minuta po isključenju, da se toplina izgubi u okolišu. Neka Vam to prijeđe u naviku.

Dobro je omogućiti da Power management vašeg računala ugasi LCD ekran kad je sustav neaktivan neko vrijeme. Aktiviranje screen savera također pomaže.

Pridržavajte se opisanih uputa za sigurnost ako čistite ekran.

Održavanje diska

Gubitak podataka je po posljedicama ravan kvaru računala. Korisnici moraju steći naviku da otprilike svaki tjedan naprave veliko spremanje diska. Evo što možete učiniti:

- Redovno spremajte važne podatke na CD-RW ili neki drugi disk.
- Instalirajte i redovno osvježavajte neki program za otkrivanje i uklanjanje računalnih virusa.
- Ponekad pokrenite SCANDISK kako biste otkrili i otklonili moguće probleme sa direktorijima i File Allocation Tabelama (FAT). Time ćete ujedno osloboditi zaostale izgubljene sektore.
- Ne premještajte i ne podižite notebook dok se disk pokreće, naročito ne trzajem. To može dovesti do mehaničkog oštećenja diska i nepovratnog gubitka podataka.
- Koristite program za održavanje diska DEFRAG iz operativnog sustava. Njime se disk reorganizira i eliminira fragmentacija podataka, što ubrzava pristup podacima.
- Postavite lozinku kako drugi ne bi neovlašteno koristili vaš notebook.

Održavanje kvalitete baterije

Akumulatorska baterija koju ste dobili s notebookom zahtijeva određenu pažnju i odgovarajući postupak kako bi se osigurao učinkovit i dugotrajan rad. Ako se baterijom nepropisno rukuje moguć je rizik od zapaljenja ili kemijskog nagrizanja.

Kako biste osigurali normalan životni vijek baterije, pazite na sljedeće:

- S baterijama postupajte pažljivo. Ne pokušavajte ih rastaviti, otvarati, bušiti, bacati i udarati, kratko spajati izvode, bacati u vatru ili vodu ili izlagati temperaturi iznad 60°C.
- Baterije punite samo u notebooku. Ne koristite vanjske punjače koji nisu odobreni od proizvođača.
- Baterije ne ostavljajte na toplom mjestu dulje od par dana.
- Napajanje priključite barem jednom mjesečno i napunite bateriju.
- Ne skladištite baterije dulje od 2 mjeseca bez punjenja.
- Staru bateriju ne bacajte u običan otpad. Sadrže kemikalije koje mogu naškoditi okolišu. Odložite ih među rabljene baterije.
- Bateriju trebate dokraja isprazniti prije punjenja u bilo kojem od ovih slučajeva: prvo korištenje baterije uoče ili nekorisćenje baterije dulje od 2 mjeseca.
- Bateriju možete isprazniti i ostavljanjem notebooka da bez spoja na AC adapter radi u BIOS Setupu do gašenja. Ovim trikom izbjegavate uplitanje operativnog sustava u kontrolu baterije.

Instalacija operativnog sustava i pogonskih programa

Pogonski programi (device drivers) koji omogućuju operativnom sustavu da ispravno upotrebljava specifične ugrađene dijelove vašeg notebooka već su instalirani, kao i operativni sustav.

Ukoliko je tijekom eksploatacije notebooka došlo do takve havarije hardwarea ili operativnog sustava da ih je potrebno ponovno instalirati, postupite kako slijedi:

Instalacija operativnog sustava sa CD-ROM ili DVD ROM medija

Da biste instalirali operativni sustav npr. Windows 2000 ili XP direktno sa CD-ROM-a ili DVD-ROM-a, pokrenite kod uključanja pritiskom na F2 **Startup / Boot Device** menu iz **BIOS** setupa. Odaberite "CD-ROM Drive" kao 1st Boot Device ili 2nd Boot Device (važno da je prije nego Hard Disk C), kliknite na OK, pa u **Exit** odaberite **Save and Exit**.

Potom ubacite instalacijski CD operativnog sustava, pa dovršite instalaciju prema uputama koje Vam daje instalacijski program operativnog sustava na ekranu.

Instalacija device drivera

Da biste instalirali pogonske programe za odgovarajuće uređaje u operativnim sustavima poput Windows 2000/XP potrebno je na traženje instalacijske rutine ubaciti CD-ROM sa pogonskim programima koji ste dobili uz notebook.

Osnovne pogonske programe potrebno je instalirati ovim redoslijedom:

1. Audio
2. Video
3. Network (LAN)
4. Modem
5. TouchPad
6. Hot-Key
7. Mail Checker
8. Wireless LAN
9. Bluetooth (ako ga imate)
10. PC Camera

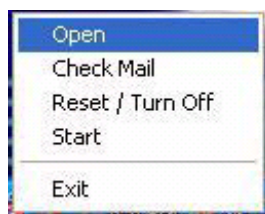
Ukoliko dobijete poruku "Driver is not Microsoft certified" neka Vas to ne zbuni, nastavite s instalacijom jer Microsoftov certifikat za neke komponente nije bio raspoloživ u trenutku izrade CD-ROM-a, a to ne utječe na funkciju pogonskog programa. Dovršite instalaciju prema uputama na ekranu.

Eventualno potrebne novije drivere potražite na našim web stranicama.

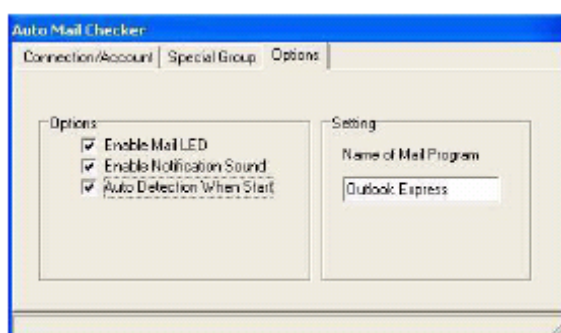
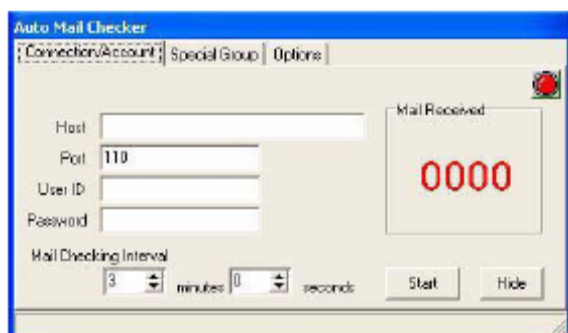
Check Mail – Program za provjeru e-maila

Nakon instalacije drivera za Check Mail program možete ga klikom na ikonu u taskbaru konfigurirati tako da Vas obavještava o pristiglim porukama. Za to je nužno da ste priključeni na internet (ovaj program podržava samo POP3 protokol), pri čemu uobičajeni program za e-mail ne mora biti pokrenut.

Program možete pokrenuti iz Startup menija (Start > Programs/All Programs > Auto Mail Checker > Auto Mail Checker). Kad kliknete na **Mail Checker** dobit ćete opcije za podešenje.

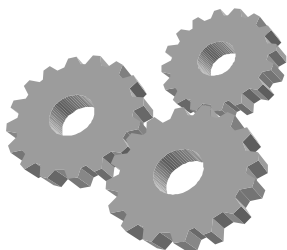

Unesite adresu Vašeg mail servera, korisničko ime i lozinku. Kliknite na **Autodetection** kako bi Vam program provjeravao poštu, te unesite vremenski interval u minutama i sekundama.

Osim opcije **Enable Mail LED** koja će poštu signalizirati paljnjem odgovarajuće lampice indikatora, možete omogućiti i zvučni signal pristigle pošte ako kliknete na **Enable notification sound**.

Dodatak A

Ovaj dodatak daje informaciju o tehničkim specifikacijama sklopovlja Vašeg notebooka. Informacija može, zbog tehnoloških modifikacija i unapređenja, biti približna.

Pošto je projektirano kao visokomodularan sustav, Vaše računalo može biti prilagođeno potrebama i donekle odstupiti od opisa.

Tehnička specifikacija

Procesor

- Intel Pentium M processor, 1.6 GHz ili brži, sa 2MB L2 cachea, SpeedStep
- Intel Celeron M processor, 1.4 GHz ili brži, sa 512KB ili 1MB L2 cachea

Chipset

- SiS M661MX + 963L

Memorija

- 256 ili 512 MB
- Dva 64-bitna 200-pinska utora za memoriju, od toga jedan popunjen
- Maksimum 2048 MB pomoću 256MB, 512 MB ili 1 GB modula

Display

- 15.2" WXGA (1280x854) Color TFT LCD sa 16:10 Wide Screen omjerom
- Do 64 MB dijeljene video memorije
- Podržani vanjski monitori rezolucije do 1600x1200

Diskovi

- 40/80 GB 2.5" Ultra-ATA/100
- DVD/CD-RW combo uređaj

Audio

- Full-duplex 16-bit audio
- Stereo zvučnici

- Sound Blaster Pro compatible
- Ugrađeni full-duplex mikrofoni
- Audio input utičnica za mikrofoni (MIC)
- Audio output utičnica za slušalice ili aktivne vanjske zvučnike
- 5.1 kanalni S/PDIF digitalni izlaz

PCMCIA kartice

- 32-bit CardBus slot podržava 1 x Type II PC Card

Touch Pad

- Ugrađeni Touch Pad (PS/2 mouse kompatibilan) sa lijevom i desnom "uhom".

Tipkovnica

- Tipkovnica sa Windows hot-key tipkama i cursorskim tipkama
- Podržan međunarodni i hrvatski raspored tipki.

Flash BIOS

- 512K Flash ROM BIOS

I/O Portovi

- 2 x Universal Serial Bus (USB) 2.0 i 1.1 kompatibilan
- 1 x 15-pin VGA (CRT)
- Ethernet RJ-45 LAN port 10/100 Mbps
- Modem port RJ-11

AC/DC Power Supply Adapter

- Univerzalni auto-switching (100V~240V) 20V, 65W adapter

Baterija

- Punjiva 6-dijelna Li-ion baterija 4400 mAh sa Smart Battery funkcijom
- 2.5 ~ 3 sata brzog punjenja (uz isključeno računalo)

Težina i dimenzije

- 360 mm (š) x 273 mm (d) x 27.5 mm (v)
- 3 kg

Uvjeti okoline

Osobno računalo proizvedeno je za upotrebu u uredskim i stambenim prostorijama, bez velikih klimatskih oscilacija, sa urednim naponom napajanja.

Temperatura okoline:

- Radna +5 °C do +35 °C
- Skladištenje -20 °C do +60 °C bez kondenzacije vlage

Uređaj nije predviđen za upotrebu u teškim industrijskim uvjetima, niti za upotrebu u uređajima za medicinski nadzor ili u vremenski odnosno aplikacijski kritičnim uvjetima. Za eventualnu takvu aplikaciju potrebna je korisnikova procjena pogodnosti.

Proizvođač ne može preuzeti odgovornost niti za pogodnost uređaja, operativnog sustava ili programske podrške za neku konkretnu aplikaciju. Jamstvo se odnosi na kvalitetu našeg rada i ugrađenih dijelova, te ne obuhvaća pogodnost za bilo koju datu aplikaciju niti njenu funkcionalnost za korisnikove potrebe.

Planirani životni vijek uređaja je pet godina. Zamjenski dijelovi u tom roku mogu zastarjeti. Proizvođač se obvezuje da će u tom roku osigurati ekvivalentne dijelove ili sklopove za održanje približno iste funkcionalnosti.

Molimo vas da eventualne popravke povjerite kvalificiranom servisu, kao i dekomisiju uređaja po isteku uporabe. Ne bacajte ni jedan dio u uobičajeni kućanski ili gradski otpad.

Želimo Vam dugo i ugodno korištenje.

A kada budete željeli novo računalo ... Sjetite nas se opet.

KONČAR - Elektronika i informatika d.d.
pp 202, 10002 Zagreb, Fallerovo šetalište 22

web stranice za podršku:	www.koncar-inem.hr/support/pc
e-mail za podršku:	pc@koncar-inem.hr
servis i dogradnje:	pc.servis@koncar-inem.hr
prodaja:	pc.prodaja@koncar-inem.hr

Sadržaj:

1. Uvod	2
Osnovne karakteristike	2
Procesor	2
Operativni sustav	2
Memorija	2
Video	2
Audio	3
Umrežavanje	3
PC Card	3
Fast USB	3
Napajanje	3
Sigurnost	3
Flash BIOS	3
Otvaranje notebooka	4
Web kamera (opcija)	5
LCD ekran	5
LED indikatori spoja	5
Indikator napajanja	5
Indikator punjenja baterije	5
Indikator e-Maila	5
Integrirani zvučnici	5
Prekidač za detekciju položaja poklopca	6
LED indikatori stanja	6
Num Lock	6
Caps Lock	6
Scroll Lock	6
Pristup disku	6
Caps Lock	6
WLAN uključen	6
Tipkovnica	7
Mikrofon	7
Touchpad	7
Prednja strana notebooka	7
Bravice za otvaranje poklopca	7
Tipke za brzi pristup	8
Lijeva strana notebooka	8
Ventilacija	8
Priključak za vanjski monitor	8
RJ11	8
RJ45	9
USB priključci	9
PCMCIA (PC CARD) priključak	9
Tipka za izbacivanje PCMCIA (PC CARD) kartice	9
Desna strana notebooka	9
Priključak za mikrofon	10
Priključak za slušalice	10
S/PDIF izlaz	10
DVD/CD-RW combo	10
Priključak za AC adapter	10
Stražnja strana notebooka	10
Kensington brava	10
Ventilacija	11

Donja strana notebooka	11
Ventilacija	11
Baterija	11
Poklopac memorijskih modula i diska	11
Opcije	12
Bluetooth Modul	12
Uređaji za napajanje notebooka	12
AC Adapter	12
Baterija	12
2 Osnovni postupci	13
Pravilna upotreba baterije	13
Priključak mrežnog napajanja	13
Pokretanje računala	14
Podešenje osvjetljenosti ekrana	14
Podešenje glasnoće	14
Isključivanje	15
3 Rad s notebookom	15
Pokretanje operativnog sustava	15
Što ako se baterija isprazni?	15
Produljenje trajanja baterije	16
Stavljanje i vađenje PC Card uređaja	16
Stavljanje i vađenje CD ili DVD medija	16
Tipkovnica	16
Funkcije pojedinih tipki	17
Raspored znakova na hrvatskoj tipkovnici	18
Rad s vanjskim monitorom	19
4 Multimedija	19
Windows Multimedia Programi	19
Snimanje zvuka	20
Korištenje ugrađenog mikrofona	22
Snimanje pomoću mikrofona	22
Korištenje vanjskog mikrofona	22
Snimanje zvuka sa CD-a ili DVD-a	22
Reprodukcija zvuka	23
Upotreba Windows Media Playera	23
Reprodukcija Video i MPEG datoteka	23
Upotreba DVD-a	24
Regionalni kodovi	24
Snimanje glazbe, videa i datoteka na CD/DVD medije	24
5 Lokalna mreža i internet	24
Interni LAN modul	24
Spajanje na LAN	25
Modem	25
Spajanje modema	25
6 Na putu	25
7 Održavanje notebook računala	26
Virusi	26
Važne upute za sigurnost	27

Čišćenje	28
Održavanje LCD ekrana	28
Održavanje diska.....	28
Održavanje kvalitete baterije.....	29
Instalacija operativnog sustava i pogonskih programa	29
Instalacija operativnog sustava sa CD-ROM ili DVD ROM medija	29
Instalacija device drivera	30
Check Mail – Program za provjeru e-maila	30
Dodatak A.....	32
Tehnička specifikacija	32